

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1885

Vragen van het lid **Van Raak** (SP) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht dat de technocraten van het CPB het financiële lot van gemeentes bepaalt* (ingezonden 23 februari 2016).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Staatssecretaris van Financiën (ontvangen 16 maart 2016).

Vraag 1

Onderschrijft u de uitkomst van het onderzoek, gedaan door Binnenlands Bestuur, dat er uiteindelijk honderden miljoenen euro's meer zijn bezuinigd op gemeenten dan mogelijk was volgens het CPB? Zo nee, waarom niet?¹

Antwoord 1

Het CPB heeft in zijn *Nadere informatie doorrekening verkiezingsprogramma's* uit mei 2012 voor deze kabinetsperiode een maximale ombuigingsruimte voor het apparaat van decentrale overheden vastgesteld van structureel € 1,2 miljard in 2017 (excl. decentralisaties in het sociaal domein). Deze ruimte is door veel politieke partijen, waaronder de SP, volledig overgenomen in hun verkiezingsprogramma's. Het kabinet heeft deze ruimte in zijn regeerakkoord verwerkt.

Bij de start van deze kabinetsperiode werd het accres voor de periode 2013–2017 geraamd op € 1,3 miljard. Dat betekent dat het gemeentefonds en provinciefonds op basis van die raming met € 1,3 miljard zouden zijn toegenomen aan het einde van de kabinetsperiode. In de Miljoenennota 2016 is de meest actuele stand van de accresraming opgenomen. Momenteel wordt voor deze kabinetsperiode een toename van het gemeentefonds en provinciefonds verwacht van € 800 miljoen. Dat betekent een cumulatieve neerwaartse bijstelling van € 500 miljoen sinds aanvang kabinetsperiode. Deze bijstelling is voor ongeveer de helft het gevolg van lagere loon- en prijsontwikkelingen dan waar bij de start van deze kabinetsperiode van werd uitgegaan. Tegenover deze lagere loon- en prijsontwikkelingen staan lagere kosten voor gemeenten waardoor deze bijstellingen niet hoeven te leiden tot reële bezuinigingen. Daarnaast zijn de accessen neerwaarts bijgesteld als gevolg van de noodzaak voor aanvullende bezuinigingen in 2013 en 2014 (o.a. het € 6 miljard pakket). Om te kunnen voldoen aan de correctieve arm

¹ <http://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/nieuws/technocraten-cpb-bepalen-financieel-lot-gemeente.9518956.lynkx>

van het Stabiliteits- en Groeipact is besloten de prijsbijstelling 2013 en 2014 niet uit te keren en een korting door te voeren op de loonruimte 2014. Dit werkt negatief door in het accres voor het gemeentefonds en provinciefonds.

Vraag 2

Vindt u de berekeningen van het CPB betrouwbaar genoeg om in de toekomst uw beleid op te bepalen? Zo ja, hoe gaat u dan voorkomen dat deze fouten in de toekomst weer gemaakt worden?

Antwoord 2

Er is geen sprake van foutieve berekeningen van het CPB. Elk nieuw kabinet heeft een raming nodig om zijn beleid, vervat in het regeerakkoord, op te kunnen baseren. Die raming stoelt op de op dat moment beschikbare informatie. In de loop van een kabinetsperiode kunnen de inzichten in bijvoorbeeld de loon- en prijsontwikkeling wijzigen.

Vraag 3

Had het CPB volgens u rekening moeten houden met de aanpassing van het accres, waardoor de bezuiniging op gemeenten uiteindelijk € 759 mln. hoger uitvalt dan in eerste instantie was berekend? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1 is de ombuiging over de hele kabinetsperiode bezien circa € 500 miljoen hoger uitgevallen en niet € 759 miljoen.

Voorts is de normeringssystematiek van het gemeentefonds en provinciefonds – «samen de trap op, samen de trap af» – gebaseerd op een bestuurlijke afspraak tussen het Rijk, de VNG en het IPO. Inherent aan deze afspraak is dat actuele ontwikkelingen op de rijksbegroting doorwerken naar gemeenten en provincies. Als de ontwikkeling van lonen en prijzen anders uitvalt dan bij de start van de kabinetsperiode is geraamd, zie antwoord op vraag 1, leidt dit tot een wijziging van het accres. Ook andere ontwikkelingen die het CPB bij de start van dit kabinet niet heeft kunnen voorzien, zoals de noodzaak om te komen tot aanvullende bezuinigingen, hebben effect op het accres. Tenslotte kan er sprake zijn van aanvullend beleid dat niet voorzien was bij Regeerakkoord.

Vraag 4

Verwacht u nog meer tegenvallers door foutieve berekeningen van het CPB?

Antwoord 4

Zoals gezegd is er geen sprake van foutieve berekeningen.

Vraag 5

Gaat u gemeenten compenseren voor deze hoger uitgevallen bezuiniging, die er toe heeft geleid dat gemeenten nog meer hebben moeten bezuinigen op essentiële zaken zoals bijvoorbeeld zorg, armoedeondersteuning of veiligheid?

Antwoord 5

Zoals bij het antwoord op vraag 1 is aangegeven, heeft het lagere accres voor de helft een achtergrond in een lagere loon- en prijsontwikkeling en voor de helft in extra ombuigingen door het kabinet. Hiervoor geldt dat er een bestuurlijke afspraak ligt over de normering van het Gemeentefonds en Provinciefonds. Volgens de evenredigheidsgedachte achter de normeringssystematiek delen het Rijk en gemeenten en provincies in extra uitgaven als het goed gaat maar ook in extra ombuigingen in slechte jaren zoals in 2013 en 2014. De uitkomst van de normeringssystematiek, het accres, kan meevallen maar kan ook – zoals de afgelopen jaren het geval was – tegenvallen.